

[Ingolf Knudsen.]

sammenhænge. På et efteruddannelseskursus for religionslærere for nylig var 8 ud af 10 foredragsholdere marxister.

På universitetet drøfter man i faget dansk netop i disse måneder en ny identitet for faget, og kampen står helt klart mellem en marxistisk og en ikke-marxistisk holdning. I masser af klasser sidder velskolede marxistiske elever, 2-3 stykker i hver klasse, som ustandselig vil drøfte politik, og som presser de svageste af kammeraterne, mens de stærkeste ikke gider deltage. Værst er det med elevsammenslutninger som gymnasieelevernes, som Landssammenslutningen af Kursusstuderende og som Danske Studerendes Fællesråd, der hævder at tale på de studerendes vegne, men som kun repræsenterer en lille magtelite.

I denne bevidste kampsituation er vi nogle, der har sagt stop. Når man slår i et kobbelt hunde, så hyler de. Naturligvis skal vi kaldes mccarthyister med meget, meget mere, men det må ikke holde os fra at sige, hvad vi finder rimeligt, og det er bl. a. at understrege, at det danske samfund er et godt samfund at leve i, at det er et godt samfund, som giver frihed til alle, men at dette samfund igen må sætte sammenhold og social forståelse i centrum, langt fra egoismens alter. I vort samfund skal der være plads til alle, men vi må acceptere demokratiets spilleregler og dermed bevare friheden. Det drejer denne debat sig også om. Det er måske det væsentligste spørgsmål, vi overhovedet kan beskæftige os med.

Poul Dam (SF):

Denne debat er udtryk for et meget interessant og lidet påagtet skisma i det danske samfund. Vi har siden 1848-49 levet under en grundlov og under demokratiske ideer, hvis fundamentale grundlag er, at vort samfund er under stadig omdannelse. Underforstået her må være, at institutionerne skal indrettes under hensyntagen til denne stadige omdannelse. Dette er det teoretiske grundlag for vort samfund, men

det er vanskeligt at leve med, og det synes, som om ganske overordentlig mange fornægter dette ved at gå ud fra, at det bestående rummer alle tænkelige værdier, og at det bestående derfor skal bevares mod alle anslag og mod alle nye ideer.

Modsætningen mellem disse to synspunkter har vi ustandselig. Vi mærker den måske ikke i enhver periode, men det er ganske klart, at det er det, der er kommet frem her på det sidste.

Den omdannelse, der er foregået i det danske samfund igennem de sidste 100 år, har ændret vore livsbetingelser, vore livsforhold, på en række måder, men disse livsbetingelser og disse ændrede livsforhold er ikke slået igennem i menneskers indstilling. Vi lever i meget høj grad på en arv fra fortiden, en arv præget af helt andre samfundsforhold, af helt andre grundindstillinger. Vi kan se det i vores lærebogsmateriale, vi kan se det i vore sangbøger, vi kan se det i så at sige alt det, som man plejer at betegne som værdierne i det danske samfund. Det er det gamle, stationære landbrugsmiljø, man tænker på, det er alle de idealer og værdier, som det levede på. Vi har nogle familieideal, som var meget rimelige og naturlige omkring 1900, hvor det var de store familier, man havde, men som står i en mærkelig kontrast til de faktiske familieforhold, som enhver kan se ud af Statistisk Årbog.

Det er meget naturligt, at det er sådan i skolen. Skolen er jo et barn af enevælden, af den oplyste enevælde, hvor det drejede sig om at opdrage børnene til at være gode og tro borgere i det samfund, man nu engang havde. Og denne indstilling er fortsat langt op i tiden. Man skal her ikke tale om indoktrinering, det er simpelt hen en forlængelse af enevældens samfunds- og livsindstilling, en indstilling, som er blevet overtaget af senere generationer, selv om de kaldte sig noget andet politisk.

De gamle værdier står i et mærkeligt misforhold til de vilkår, som mennesker faktisk lever under i dag, og det gør ganske naturligt mennesker usikre. Det gør forældrene